

הליכות

קריאת שמע וברכותיה

שלמה

פט

אפילו בלי קול כלל — בשעת ההרהור והשמיעה ³³ 33.

יא. הקורא קריאת שמע, ובשעה שאומר התיבות "וקשרתם לאות" וגו' — שצריך למשמש אז בתפלין ³⁵ 35 — מונחת ידו סמוך לתפלין של ראש, נראה דצריך למשמש אז תחלה בשל ראש ואח"כ בשל יד, שלא כסדר הרגיל. ודוקא כשאין אחרים רואים אותו ³⁶ 36.

דבר הלכה

כזה"ג וכנ"ל, שפיר יש צוה חוספת קיום ³¹ 31. ויש להסתפק בכל כזה"ג שאינו יכול לומר צפה, הן בחפלה והן בצרכה הנהנין, וכן בספירת העומר דכתיב רק וספרתם לו בצרכה המזון דכתיב וצרכת ולא כתיב צוה אמירה, דאולי אפילו למ"ד הרהור לאו כדיבור דמי מ"מ כתב יחשז טפי כדיבור, כדמלין בקי" מ"ז ס"ג ובמ"צ סק"ד דין כתיבה קודם צרכת המורה, וכ"ש להסוברים דכתיבה כדיבור, וא"כ יכחז ויהי צוה לכו"ע עכ"פ מוספת קיום (ואולי בצרהמ"ז דכתיב וצרכת שאני, ואין לחלק בין הרהור לכתב), וצ"ע ³² 32. 30. וכדכתיב גבי חנה — דמהם ילפינן לה

— (ש"א א, יג) רק שפתייה נעות וקולה לא ישמע, ופשיטה דקרא משמע דלא הו"ל קול כלל, וחזינן דסגי בעקימת שפתיים בלעד אע"פ שאין צוה השמעת קול כלל, ולכן אע"ג דגזי ק"ש צעין שישמיע לאזניו, מ"מ דדיעבד ינא ³⁴ 34.

יו. אבל המחפלי צצור אין נכון כל כך להקדים את של ראש ולשנות מהצבור, וגם יש לחשוש שאחרים יטעו לחשוב שיכולים למשמש כרצונם, ולכן טוב להוריד את ידו למקומו ולמשמש ככל אדם. ואולי יותר טוב להקדים למשמש בשל ראש ואח"כ בשל יד ואח"כ למשמש שוב בשל ראש, דהטעם שמשמשין בכל

ארחות הלכה

31. כתבי תלמידים. 32. חיי' כת"י לחס' גיטין ע"א ע"א. 33. כתבי תלמידים. 34. כתבי תלמידים וספר פתחי הלכה פרק א' הע' 21 ובהוספות בסוף הספר. ועיי"ש שכ"כ הר"י בברכות (ח' ע"ב מדפי הר"י), וז"ל: המברך רק בשפתיו, אבל אין קול יוצא מפיו כלל, הוי דיבור ממש, דבעינן רק ביטוי שפתיים. 35. רבנו היה ממשמש בתפלין בשעת ק"ש עם הרצועה של תפלין של ראש (או ע"י חוטי הציצית), ואותה היה מנשק, ולא נשק את ידיו, וכן לימד את בניו קודם שנעשו בר מצוה, שאין נכון לנשק היר אלא את הרצועות (וכן בעת הגבהת ס"ת או בהנחת היר על המזוזה וכיו"ב לא נשק ידיו, ומ"מ אמר, שהנמצא במקום שכולם נוהגים כן אל יפרוש מן הצבור אם יהי ניכר הדבר, וחלילה לזלזל או ללעוג על מנהג ישראל שעושים כן משום חיבוב מצוה). והיה אוחז רק ב' הציציות שלפניו (אבל בהליכתו לביהכ"ז ובחזרתו הי' רגיל לתחוב כנפי הטלית שלאחריו בכיס או חגורת מעילו העליון, ולא הקפיד שישארו מאחוריו). ולא החזיקם בין קמיצה לזרת. בתיבות ונתנו על ציצית הכנף וגו', נשק אחר תיבת הכנף, ולפעמים אחר "פתיל תכלת". בתיבת "וראיתם" אותו — העבירם על עיניו (מבעד למשקפים). וכשעבר לפני התיבה, אם היה ממתין בסיום ק"ש עד שיגמרו הצבור — או אדם גדול — את קריאתה, היה מסיים בלחש ד' אלקיכם אמת, וחוזר וכופלם בקול רם, אבל אם לא המתין, לא אמר תיבת "אמת" בלחש (והוא כעין פשרה בין דעות הפוסקים, שנחלקו אם כופל בכל גווני או אינו כופל כלל, ועיין מ"ב סי' ס"א סק"ח דהמנהג שהש"צ אומר בלחש גם תיבת אמת, ועיין בס' נזירות שמשון סי' ס"א שחילק ג"כ כך). 36. שיח הלכה סי' כ"ח אות ד'.